

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران
معاونت پژوهش
مدیریت امور پژوهشی واحدهای حوزوی

آیین نامه ، ضوابط و مقررات

تدوین پایان نامه

سطح سه حوزه های علمیه خاوران

زمستان ۱۳۹۳

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

• فصل اول: کلیات

ماده ۱: تعاریف

الف- واحد آموزشی- تربیتی: به هر یک از واحدهای حوزوی که عهده دار امر تعلیم و تربیت طلاب در هر یک از مقاطع تحصیلی هستند اطلاق می شود.

ب- مدیریت استانی: واحد مدیریتی تابعه مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران که به منظور اعمال اختیارات، اداره امور حوزوی و انجام وظایف مرکز مدیریت در استان ها تشکیل می شود.

ج- گروه علمی: گروه علمی متشکل از اساتید متخصص در هر رشته هستند که انجام بخشی از فرایند پایان نامه برعهده آنان است.

د- کمیسیون امور خاص: کمیسیون موارد خاص جهت بررسی و تصمیم گیری نسبت به موارد پیش بینی نشده در این آیین نامه و امور خاص پایان نامه ها در مدیریت استان یا معاونت پژوهش مرکز تشکیل می گردد.

ماده ۲: پایان نامه

پایان نامه، نتیجه پژوهش و تتبع علمی طلبه درباره مسئله ای مشخص است که متناسب با رشته های تحصیلی در سطح سه، برابر ضوابط و زیر نظر استاد راهنما و در صورت لزوم استاد مشاور به نگارش در می آید.

ماده ۳:

هدف از تدوین پایان نامه، سنجش مهارت طلبه در به کارگیری منابع اصلی و استفاده مطلوب از آنها، عمق بخشی به دانایی و توانایی، تقویت روحیه تتبع، مهارت جمع بندی اقوال، تحلیل و نقد علمی است.

ماده ۴:

مسئولیت و نظارت بر امور محتوایی و اجرایی پایان نامه ها، همچنین تفسیر و رفع ابهام از مواد آیین نامه بر عهده معاونت پژوهش مرکز است. این معاونت می تواند بخشی از وظایف خود را بر اساس این آیین نامه به گروه های علمی، مدیریت های استانی و واحدهای آموزشی-تربیتی واگذار کند.

ماده ۵:

ارزش پایان نامه در سطح سه، ۴ واحد درسی است.

ماده ۶:

انتخاب موضوع پایان نامه پس از گذراندن $\frac{3}{4}$ واحدهای درسی، الزامی است.

تبصره: طلبه پس از گذراندن $\frac{2}{3}$ واحدهای درسی، مجاز است موضوع پایان نامه خود را انتخاب نماید

ماده ۷:

عنوان پایان نامه باید از ویژگی های زیر برخوردار باشد:

- ۱- جزئی و مسئله محور
  - ۲- شفاف و گویا
  - ۳- مرتبط با موضوعات دینی
  - ۴- متناسب با رشته تحصیلی طلبه
  - ۵- جدید و غیر تکراری در حوزه های علمیه و مراکز علمی - پژوهشی.
- تبصره: انتخاب موضوع تکراری، در صورتی که ساختار پیشنهادی طلبه کاملاً متفاوت بوده و ابعاد جدیدی در پژوهش ایجاد نماید، بلامانع است.

ماده ۸:

انتخاب ترجمه متونی که تاکنون ترجمه نشده اند یا تصحیح نسخ خطی به عنوان موضوع پایان نامه، بلامانع است.
تبصره ۱: در صورت انتخاب ترجمه، لازم است حداقل $\frac{1}{5}$ حجم پایان نامه، از تحلیل و نقد علمی تشکیل شود.
تبصره ۲: در صورت انتخاب تصحیح نسخ خطی، لازم است یک مقدمه علمی به میزان حداقل ۳۰ صفحه A4 حاوی بررسی، شرح، تحلیل و نقد محتوای اثر در ابتدای پایان نامه نگاشته شود.

ماده ۹:

پایان نامه زیر نظر استاد راهنما تدوین می گردد.
تبصره: در موضوعات خاص، به تشخیص گروه علمی، از استاد مشاور استفاده می شود.

ماده ۱۰:

در صورت تصویب طرح تفصیلی، طلبه نمی تواند عنوان پایان نامه خود را تغییر دهد.
تبصره: پیش از تصویب طرح تفصیلی، طلبه فقط یک بار با ارایه دلایل موجه و تایید استاد راهنما و اطلاع استاد مشاور، مجاز به درخواست تغییر عنوان مصوب پایان نامه است.

ماده ۱۱:

ساختار طرح تفصیلی مصوب گروه علمی، حداکثر تا سی درصد با تشخیص استاد راهنما قابل تغییر است.
تبصره: تشخیص میزان درصد تغییرات اعمال شده، برعهده داور است و این بررسی قبل از تشکیل جلسه دفاعیه انجام می شود.

ماده ۱۲:

حجم پایان نامه سطح سه، بدون احتساب فهرست منابع و ضمایم، نباید از ۱۰۰ صفحه (۳۰۰ کلمه با احتساب حروف) کمتر و از ۲۰۰ صفحه بیشتر باشد.

تبصره: در صورتی که موضوع پایان نامه، ترجمه و تصحیح نسخ خطی باشد، رعایت حداکثر حجم الزامی نیست.

ماده ۱۳:

طلبه موظف است پایان نامه را در زمان تعیین شده، جهت تعیین استاد داور و زمان دفاع، ارایه دهد. عدم ارایه پایان نامه در مهلت مقرر، به منزله انصراف است.

ماده ۱۴:

استخراج مقاله علمی معتبر از پایان نامه، دارای امتیاز است. مقاله می بایست پس از برگزاری جلسه دفاعیه، به تایید مراجع ذیصلاح برسد.

ماده ۱۵:

مهلت دفاع از پایان نامه، محدود به حداکثر سنوات مجاز تحصیل طلبه^۱، حسب آیین نامه آموزشی مرکز خواهد بود. چنانچه طلبه نتواند در موعد مقرر، واحد پایان نامه را بگذراند، از دریافت مدرک سطح سه محروم می شود.

ماده ۱۶:

پایان نامه باید به صورت روشمند، مطابق ضوابط مندرج در این آیین نامه و «شیوه نامه نگارش پایان نامه سطح سه» ضمیمه این آیین نامه، به صورت فردی و پس از تصویب طرحنامه، ظرف مدت حداقل ۳ و حداکثر ۱۲ ماه نگاشته شود.

تبصره ۱: در موارد خاص، با درخواست طلبه و تایید استاد راهنما و معاون پژوهش واحد آموزشی - تربیتی، این مهلت تا ۴ ماه قابل تمدید است.

تبصره ۲: تمدید مجدد مهلت، به تناسب سنوات مجاز تحصیلی، با تایید اساتید راهنما و مشاور و معاون پژوهش واحد آموزشی - تربیتی، حداکثر برای ۲ ماه دیگر و با کسر یک نمره از بیست نمره پایان نامه امکان پذیر است.

تبصره ۳: در مواردی که تاخیر از ناحیه مجموعه اداری یا داور باشد، به حداکثر زمان اضافه خواهد شد.

ماده ۱۷:

طلبه موظف است در هر حال، حداکثر ۳ ماه پیش از پایان سنوات تحصیلی، پایان نامه خود را ارایه نماید.

۱- حداکثر سنوات تحصیل طلبه سطح سه براساس آیین نامه آموزشی، ۱۲ نیمسال است.

ماده ۱۸:

پایان نامه ای که قبلاً در مراکز دیگر ارایه شده باشد، پذیرفته نمی شود.

ماده ۱۹:

طلبه مهمان می تواند با موافقت واحدهای آموزشی- تربیتی مبدا و مقصد، پایان نامه خود را در واحد مقصد تدوین کرده، از آن دفاع کند. در این صورت نام واحد آموزشی- تربیتی مبدا روی جلد پایان نامه درج می شود.

ماده ۲۰:

چاپ پایان نامه های تحصیلی، تابع آیین نامه ذیربط است.

• فصل دوم: عناصر

ماده ۲۱:

عناصر مؤثر در فرایند انجام مراحل پایان نامه عبارتند از:

- ۱- معاونت پژوهش مدیریت استانی
- ۲- معاونت پژوهش واحد آموزشی- تربیتی
- ۳- طلبه
- ۴- گروه علمی
- ۵- اساتید راهنما و مشاور
- ۶- هیئت داوران

ماده ۲۲: ۳- وظایف و اقدامات معاونت پژوهش مدیریت استان

معاونت پژوهش، یکی از معاونت های مدیریت استان است که جهت انجام فرایند پایان نامه اقدامات و وظایف زیر را برعهده دارد:

۱. دریافت اسامی طلاب واجد شرایط نگارش پایان نامه از طریق سامانه آموزش
۲. دریافت عناوین پایان نامه و کنترل آنها از حیث دارا بودن شرایط وعدم تکرار
۳. دریافت سوابق و مدارک اساتید پیشنهادی طلاب که نام آنها در بانک اطلاعات اساتید ثبت نشده است
۴. بررسی و تایید صلاحیت های عمومی اساتید راهنما و مشاور، قبل از طرح در گروه علمی
۵. برنامه ریزی و تشکیل جلسه گروه جهت تصویب عناوین و تایید اساتید معرفی شده حداکثر ۲۰ روز پس از دریافت درخواست ها

۶. حضور در جلسات گروه علمی به عنوان دبیر جلسه
۷. ارسال عناوین تصویب شده و معرفی اساتید تایید شده به مرکز، حداکثر ۵ روز پس از تصویب
۸. معرفی اساتید تایید شده به واحد آموزشی- تربیتی حداکثر ۵ روز پس از تایید مرکز
۹. دریافت عناوین جدید و پرونده اساتید جدید مشاور و راهنما از واحد آموزشی- تربیتی در صورت عدم تأیید عناوین و اساتید پیشنهادی اولیه و طرح مجدد در گروه
۱۰. بررسی و ارسال درخواست ها به کارتابل اساتید راهنما و مشاور حداکثر تا ۵ روز پس از تایید آنها
۱۱. دریافت طرح های تفصیلی پایان نامه ها از واحد آموزشی- تربیتی، حداکثر سه ماه پس از ابلاغ تصویب عنوان
۱۲. تشکیل جلسه گروه علمی جهت بررسی و تصویب طرح های تفصیلی دریافت شده ، حداکثر ۲۵ روز پس از دریافت طرح ها
۱۳. اعلام نتیجه بررسی طرح های تفصیلی به واحد آموزشی- تربیتی حداکثر تا ۵ روز پس از بررسی
۱۴. دریافت طرح تفصیلی مجدد یا اصلاح شده از واحد آموزشی- تربیتی در صورت عدم تأیید طرح تفصیلی پیشنهادی و طرح مجدد در گروه
۱۵. دریافت اعلام آمادگی دفاع
۱۶. تشکیل جلسه گروه جهت تعیین داور، حداکثر ۱۵ روز پس از وصول درخواست و معرفی داور به واحد آموزشی- تربیتی حداکثر ۳ روز پس از تعیین
۱۷. تشکیل و اداره جلسه دفاعیه در مواردی که دفاع به واحد آموزشی- تربیتی واگذار نشده است
۱۸. دریافت نمره مقاله
۱۹. دریافت کاربرگ تکمیل شده ارزیابی هیئت داوران در جلسه دفاعیه
۲۰. تنظیم صورتجلسه دفاعیه و ارسال نتیجه به مرکز و واحد آموزشی- تربیتی
۲۱. دریافت اعتراض طلبه به نتیجه داوری به هنگام لزوم از طریق واحد آموزشی- تربیتی و در صورتی که نمره ارزیابی کمتر از حد نصاب قبولی باشد
۲۲. تشکیل جلسه گروه علمی به منظور بررسی اعتراض طلبه حداکثر تا ۲۰ روز پس از دریافت اعتراض
۲۳. اعلام نظر گروه به واحد آموزشی- تربیتی، حداکثر تا ۳ روز بعد از جلسه گروه
۲۴. پیگیری جهت تکرار فرایند دفاع از پایان نامه در صورت نیاز
۲۵. تشکیل کمیسیون موارد خاص جهت بررسی امور خاص و ارسال موارد ذیربط به معاونت پژوهش مرکز جهت طرح در کمیسیون مرکز
۲۶. پیگیری اخذ نتیجه و مصوبه کمیسیون موارد خاص و ارسال نتیجه به ذی نفع و پیگیری تا حصول نتیجه نهایی
۲۷. دریافت دو نسخه چاپی پایان نامه از واحد آموزشی- تربیتی و ارسال یک نسخه به معاونت پژوهش مرکز و بایگانی نسخه دیگر در مدیریت استانی

ماده ۲۳: وظایف و اقدامات معاونت پژوهش واحد آموزشی - تربیتی

معاونت پژوهش، یکی از معاونت های واحدهای آموزشی-تربیتی است که جهت انجام فرایند پایان نامه اقدامات و وظایف زیر را بر عهده دارد:

۱. دریافت فهرست طلاب واجد شرایط نگارش پایان نامه از طریق سامانه آموزش
۲. توجیه طلاب جهت شروع نگارش پایان نامه در زمان مقرر (از طریق: نصب اطلاعیه، نامه کتبی، برگزاری جلسه توجیهی و...) بر اساس آیین نامه ها و دستورالعمل های مربوط به پایان نامه
۳. آموزش کاربری سامانه پایان نامه به طلاب
۴. شناسایی اساتید واجد شرایط راهنمایی و مشاوره پایان نامه و معرفی به طلاب
۵. گردآوری سوابق و مدارک علمی- پژوهشی اساتید راهنما و مشاور شناسایی شده یا پیشنهادی طلاب، احراز صلاحیت های عمومی آنها و معرفی به مدیریت استانی
۶. مشاوره به طلبه جهت انتخاب استاد راهنما، مشاور و انتخاب موضوع و عنوان مناسب
۷. دریافت عناوین، اسامی اساتید پیشنهادی و طرحنامه پایان نامه طلبه در موعد مقرر، کنترل و ارسال به معاونت پژوهش مدیریت استانی حداکثر یک هفته پس از دریافت
۸. ابلاغ مصوبات گروه علمی به طلبه، حداکثر سه روز پس از دریافت مصوبات از مدیریت استانی
۹. دریافت گزارش های دو ماهه تدوین پایان نامه از طلاب در وقت مقرر و رسیدگی به آنها
۱۰. دریافت، بررسی و پیگیری به موقع و مناسب درخواست ها و مکاتبات اساتید راهنما، مشاور یا طلاب در حال نگارش پایان نامه در طول زمان نگارش آن
۱۱. صدور گواهی حضور در جلسه دفاعیه برای طلابی که در آستانه دفاع هستند
۱۲. تطبیق پایان نامه آماده دفاع با آیین نامه، ضوابط و طرحنامه و ارسال برای مدیریت استانی در صورت تایید
۱۳. اعلام موارد عدم انطباق پایان نامه با آیین نامه، ضوابط و طرحنامه به طلبه جهت انجام اصلاحات لازم
۱۴. دریافت اعلام آمادگی داور
۱۵. ارسال پایان نامه و طرحنامه مصوب برای استاد داور، حداکثر ۳ روز پس از دریافت اعلام آمادگی وی
۱۶. دریافت ارزیابی مقدماتی استاد داور و اعلام به طلبه در صورت نیاز به اصلاحات احتمالی
۱۷. دریافت پایان نامه اصلاح شده به همراه تأیید انجام اصلاحات توسط استاد داور، جهت تعیین زمان دفاع
۱۸. فراهم نمودن مقدمات لازم برای برگزاری جلسه دفاع، از قبیل ارسال دعوتنامه برای اعضای هیئت داوران، اطلاع رسانی به طلاب، تهیه کاربرگ ها و.. با هماهنگی مدیریت استانی و همکاری در برگزاری جلسه دفاعیه در صورتی که اجرای دفاع به واحد آموزشی-تربیتی واگذار نشده باشد
۱۹. دریافت تاییدیه مقاله در صورتی که مقاله برای ارزیابی به مرکز ارسال شده باشد و ارسال نمره برای مدیریت استانی
۲۰. پیگیری جهت دریافت نتیجه ارزیابی پایان نامه های دفاع شده از مدیریت استانی

۲۱. دریافت سه نسخه از پایان نامه صحافی شده از طلبه و ارسال دو نسخه برای مدیریت استانی و ثبت و ضبط یک نسخه در کتابخانه واحد آموزشی - تربیتی
۲۲. درخواست حق الزحمه هیئت داوران از مدیریت استان، پیگیری لازم و ارسال رسید بانکی برای اساتید پس از پرداخت

ماده ۲۴: وظایف و اقدامات طلبه

طلبه سطح ۳ جهت انجام فرایند پایان نامه، اقدامات و وظایف زیر را بر عهده دارد:

۱. مطالعه دقیق کلیه آیین نامه ها و دستورالعمل های مربوط به پایان نامه و فراگیری کاربری سامانه ذیربط
۲. ثبت نام برای نگارش پایان نامه با انتخاب واحد در موعد مقرر
۳. مشاوره با معاون پژوهش واحد آموزشی-تربیتی و انتخاب و پیشنهاد موضوع یا موضوعات جدید، همراه با معرفی اساتید راهنما و مشاور و ثبت در سامانه
۴. مراجعه مستمر به سامانه برای آگاهی از مراحل کار و انجام امور پایان نامه
۵. دریافت نتیجه درخواست در خصوص عناوین و اساتید پیشنهادی
۶. پیشنهاد مجدد عنوان یا اساتید راهنما و مشاور در صورت عدم تصویب موارد پیشنهادی حداکثر ظرف مدت ۲ ماه
۷. تهیه طرح تفصیلی پایان نامه، ارائه به اساتید راهنما و مشاور، دریافت نقطه نظرات و انجام اصلاحات لازم
۸. ارسال طرحنامه حداکثر ۳ ماه پس از تایید عنوان
۹. انجام اصلاحات طرحنامه در صورت لزوم حداکثر ظرف مدت ۴۵ روز
۱۰. دریافت تصویب طرحنامه
۱۱. انجام فرایند تحقیق و تدوین پایان نامه براساس ضوابط آیین نامه و دستور العمل نگارش پایان نامه
۱۲. ارتباط مستمر با اساتید راهنما و مشاور در طول نگارش پایان نامه و ارائه گزارش پیشرفت کار به آنان هر دو ماه یک بار
۱۳. رعایت برنامه زمانی نگارش
۱۴. ارسال گزارش پیشرفت پایان نامه به واحد آموزشی-تربیتی هر دو ماه یک بار
۱۵. درخواست تمدید مهلت تدوین پایان نامه در صورت لزوم و به تناسب سنوات مجاز تحصیلی
۱۶. اتمام فرایند تحقیق و نگارش پایان نامه به صورت مکتوب و نهایی سازی آن
۱۷. ارائه یک نسخه از پایان نامه به استاد راهنما و مشاور و اعمال اصلاحات احتمالی
۱۸. ارائه درخواست دفاع با تایید اساتید راهنما و مشاور
۱۹. ارائه نسخه ای مکتوب از پایان نامه و مقاله به واحد آموزشی-تربیتی در صورت لزوم

۲۰. دریافت نظر استاد یا اساتید داور جهت دفاع یا اصلاحات احتمالی
۲۱. شرکت در حداقل سه جلسه دفاعیه پایان نامه سطح سه و دریافت گواهی حضور از معاونت پژوهش واحد آموزشی-تربیتی
۲۲. استخراج یک مقاله علمی از پایان نامه و ارائه به استاد راهنما جهت ارزیابی اولیه
۲۳. حضور در جلسه دفاعیه جهت ارائه گزارش شفاهی تحقیق و دفاع از آن
۲۴. اعمال اصلاحات احتمالی مطرح شده در جلسه دفاعیه در موعد مقرر
۲۵. اخذ تایید مقاله و ارائه نمره آن به واحد آموزشی-تربیتی در صورتی که تایید مقاله از مجلات معتبر علمی درخواست شده باشد
۲۶. تکمیل کاربرگ اعتراض به نتیجه داوری در صورت مردود شدن پایان نامه و تمایل طلبه به اعتراض و تحویل به واحد آموزشی-تربیتی حداکثر ۳ روز پس از جلسه دفاعیه
۲۷. بازنویسی پایان نامه در صورت لزوم و در مهلت قانونی تعیین شده در جلسه دفاعیه
۲۸. پیگیری تجدید فرایند دفاع از پایان نامه در صورت لزوم
۲۹. دریافت نتیجه ارزیابی هیئت داوران مبنی بر قبول پایان نامه از واحد آموزشی-تربیتی
۳۰. مجلد نمودن پایان نامه
۳۱. تهیه سه نسخه چاپی و صحافی شده پایان نامه و ارائه به واحد آموزشی-تربیتی

ماده ۲۵: گروه علمی پایان نامه

اعضا گروه علمی با پیشنهاد مدیر استان و تایید معاونت پژوهش مرکز تعیین می شوند.

ماده ۲۶:

شرایط اعضای گروه علمی عبارتند از:

- ۱- آشنایی کامل با روش تحقیق
- ۲- تسلط بر مسایل جدید مطرح در رشته ذیربط
- ۳- داشتن صلاحیت های عمومی و روحیه کار جمعی
- ۴- اتمام تحصیلات حوزوی سطح چهار
- ۵- داشتن سابقه حداقل ۲ مورد راهنمایی پایان نامه در سطح سه یا کارشناسی ارشد
- ۶- داشتن یکی از سوابق زیر:
  - الف - پنج سال سابقه تدریس در سطح سه و در رشته ذیربط
  - ب - پنج سال سابقه تحقیق در رشته ذیربط با ارائه حداقل دو مقاله علمی مرتبط با رشته در مجامع علمی یا مجلات تخصصی
  - ج - داشتن سه اثر تالیفی علمی در رشته ذیربط.

ماده ۲۷:

تعداد گروه های علمی پایان نامه هر استان، متناسب با تعداد رشته های تخصصی سطح سه موجود در استان بوده با صلاحدید معاونت پژوهش مرکز قابل افزایش است.

ماده ۲۸: ترکیب گروه علمی به شرح زیر است:

- ۱- مسئول: از میان اعضا با انتخاب اکثریت اعضا
- ۲- دبیر: معاون پژوهشی مدیریت استانی
- ۳- اعضا: پنج نفر کارشناس واجد شرایط مندرج در ماده ۲۶ این آیین نامه.

ماده ۲۹: وظایف گروه علمی عبارتند از:

۱. بررسی و تصویب عناوین پیشنهادی متقاضیان تدوین پایان نامه
۲. بررسی و تایید صلاحیت علمی اساتید راهنما، مشاور
۳. بررسی و تصویب طرحنامه تحقیق
۴. تعیین اساتید داور
۵. بررسی و اعلام نظر پیرامون اعتراضات محتوایی پایان نامه
۶. پیشنهاد موضوعات و عناوین مناسب برای تدوین پایان نامه و ارایه به معاونت پژوهش مرکز
۷. رسیدگی به امور محوله از طرف معاونت پژوهش مرکز.

تبصره ۱: گروه علمی موظف است ظرف حداکثر ۲۵ روز به تمامی درخواست های واصله مرتبط با وظایف فوق پاسخ دهد.

تبصره ۲: تا واگذاری کامل مسئولیت امور پایان نامه ها به گروه های علمی، تایید نهایی عناوین و تعیین داوران در معاونت پژوهش مرکز انجام می شود.

ماده ۳۰: وظایف مسئول گروه:

- ۱- تعیین دستور جلسات و اداره جلسات
- ۲- دعوت از کارشناسان غیر عضو جهت شرکت در جلسات گروه در صورت لزوم
- ۳- تایید و امضا مصوبات گروه.

ماده ۳۱: وظایف دبیر گروه:

- ۱- تهیه و تنظیم دستور کار جلسات
- ۲- دعوت از اعضا جهت تشکیل جلسات

- ۳- برگزاری جلسات و شرکت در آن و تنظیم صورت جلسه ها
- ۴- ابلاغ مصوبات و پیگیری اجرایی شدن آنها
- ۵- تهیه و تنظیم گزارش عملکرد گروه
- ۶- تشکیل و تکمیل پرونده برای اعضا
- ۷- تهیه و تنظیم برنامه و بودجه پیشنهادی سالیانه
- ۸- پیگیری حق الزحمه اعضا گروه.

ماده ۳۲: وظایف اعضا گروه:

- ۱- مطالعه دقیق مجموعه ضوابط مرتبط با پایان نامه و دستور جلسات
- ۲- شرکت در جلسات گروه و اظهار نظر کارشناسی
- ۳- انجام وظایف بر اساس ماده ۲۹ این آیین نامه و موارد محوله از طرف گروه.

ماده ۳۳:

اعضا گروه با پیشنهاد مدیر استان و تایید معاونت پژوهش مرکز تعیین می شوند.

ماده ۳۴:

مسئول گروه در اولین جلسه، از میان اعضا گروه با رای اکثریت اعضا حاضر انتخاب می شود.

ماده ۳۵:

معاون پژوهش مدیریت استانی به عنوان دبیر و بدون حق رای در جلسات گروه شرکت می کند.

ماده ۳۶:

جلسات گروه علمی پایان نامه با حضور حداقل چهار عضو دارای حق رای، رسمیت می یابد و موارد با رای اکثریت اعضا حاضر به تصویب می رسد.

ماده ۳۷: استاد راهنما

استاد راهنما فردی است که مسئولیت علمی پایان نامه بر عهده وی بوده و دارای شرایط زیر است:

- ۱- آشنایی کامل با شیوه تحقیق در رشته ذیربط
- ۲- آشنایی با ابزارها و روش های پژوهشگری نوین و فناورانه
- ۳- داشتن سابقه مشاوره موفق پایان نامه سطح سه یا پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه در رشته مرتبط یا راهنمایی موفق حداقل ۴ تحقیق پایانی سطح ۲

۴- اتمام تحصیلات حوزوی سطح چهار در رشته مرتبط یا شرکت در حداقل چهار سال درس خارج رشته مرتبط و یا اتمام تحصیلات حوزوی سطح ۳ با داشتن مدرک دکتری در رشته مرتبط

۵- داشتن یکی از شرایط زیر:

الف) - مدرک سطح چهار

ب) - حداقل پنج سال تدریس در سطح سه و در رشته ذیربط

ج) - سابقه راهنمایی موفق پایان نامه سطح سه یا پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه در رشته مرتبط

د) - حداقل پنج سال تحقیق در رشته ذیربط، با ارائه حداقل دو مقاله علمی مرتبط با رشته در مجلات و

مجموع علمی

ه) حداقل سه تالیف علمی در رشته مرتبط.

ماده ۳۸: وظائف و اقدامات استاد راهنما:

۱. مطالعه دقیق مجموعه ضوابط، دستورالعمل ها و شیوه نامه های مرتبط با پایان نامه
۲. همکاری در تشکیل و تکمیل پرونده علمی با ارسال سوابق علمی-پژوهشی
۳. اعلام آمادگی برای پذیرش مسئولیت راهنمایی طلبه با تایید درخواست طلبه در سامانه پایان نامه
۴. مراقبت در حفظ رمز ورود و کاربری سامانه و مراجعه به آن برای بررسی و پاسخ به درخواست های دریافتی
۵. راهنمایی طلبه جهت انتخاب موضوع و نهایی سازی عنوان
۶. راهنمایی طلبه جهت تهیه طرحنامه تفصیلی پس از دریافت عنوان مصوب
۷. دریافت و بررسی طرحنامه تفصیلی پیشنهادی، راهنمایی طلبه جهت انجام اصلاحات لازم تا کامل شدن طرحنامه و تایید طرح
۸. راهنمایی طلبه در طول نگارش پایان نامه به میزان مورد نیاز طلبه و با صرف حداقل ۴۰ ساعت، پس از تصویب طرح تفصیلی
۹. ارائه برنامه زمان بندی نگارش فصل های پایان نامه به طلبه
۱۰. تعیین برنامه زمان بندی منظم جهت راهنمایی طلبه و تذکر موارد اصلاحی
۱۱. ارائه گزارش پیشرفت کار پایان نامه طلبه به واحد آموزشی هر دو ماه یک بار
۱۲. تذکر به طلبه در صورت عدم پیشرفت پایان نامه و ارسال رونوشت به واحد آموزشی-تربیتی
۱۳. ارائه راهنمایی و نظرات اصلاحی به طلبه پس از دریافت پایان نامه و مقاله آن
۱۴. راهنمایی طلبه در صورت نیاز به اصلاحات احتمالی در پایان نامه و مقاله پس از اظهار نظر استاد داور
۱۵. تایید اتمام پایان نامه و آمادگی برای دفاع
۱۶. شرکت در جلسه دفاعیه و دفاع از ساختار و محتوای پایان نامه
۱۷. تایید پایان نامه و اعلام نظر در خصوص نمره طلبه براساس معیارهای ارزیابی مندرج در این آیین نامه.

ماده ۳۹:

استاد راهنما نمی تواند مسئولیت راهنمایی پایان نامه را به فرد دیگری واگذار کند.

ماده ۴۰:

استاد راهنما می تواند به طور همزمان، راهنمایی پنج پایان نامه را در حوزه های علمیه خواهران برعهده داشته باشد. تبصره ۱: پذیرش مسئولیت راهنمایی بیش از پنج و حداکثر تا هفت پایان نامه، منحصر با تشخیص گروه علمی مجاز است.

تبصره ۲: مجموع راهنمایی و مشاوره هر استاد از زمان تصویب تا تایید اتمام پایان نامه، حداکثر ده مورد است.

ماده ۴۱: استاد مشاور

استاد مشاور فردی است که بخشی از مسئولیت علمی پایان نامه بر عهده وی بوده و دارای شرایط زیر است:

- ۱- آشنایی با شیوه تحقیق در رشته ذریبط
- ۲- آشنایی با ابزارها و روش های پژوهشگری نوین و فناورانه
- ۳- اتمام تحصیلات حوزوی سطح چهار در رشته مرتبط یا شرکت در حداقل چهار سال درس خارج رشته مرتبط یا اتمام تحصیلات حوزوی سطح ۳ با داشتن مدرک دکتری در رشته مرتبط
- ۴- داشتن یکی از شرایط زیر:
  - الف)- داشتن مدرک سطح چهار
  - ب)- حداقل سه سال تدریس در سطح سه و در رشته ذریبط
  - ج)- سابقه راهنمایی یا مشاوره پایان نامه سطح سه یا کارشناسی ارشد دانشگاه در رشته مرتبط
  - د)- حداقل سه سال تحقیق در رشته ذریبط، با ارائه حداقل دو مقاله علمی مرتبط با رشته در مجلات معتبر و مجامع علمی
  - ه)- حداقل دو تالیف در رشته مرتبط.

ماده ۴۲:

وظایف و اقدامات استاد مشاور عبارتند از:

۱. مطالعه دقیق مجموعه ضوابط، دستورالعمل ها و شیوه نامه های مرتبط با پایان نامه
۲. همکاری در تشکیل و تکمیل پرونده علمی با ارسال سوابق علمی-پژوهشی
۳. اعلام آمادگی برای پذیرش مسئولیت مشاوره طلبه با تایید درخواست طلبه در سامانه پایان نامه
۴. مراقبت در حفظ رمز ورود و کاربری سامانه و مراجعه به آن برای بررسی و پاسخ به درخواست های دریافتی
۵. ارائه مشاوره به طلبه در طول نگارش پایان نامه حسب نیاز طلبه و به میزان حداقل ۲۰ ساعت ، پس از تصویب طرح تفصیلی

۶. حضور در جلسات مشترک با استاد راهنما و طلبه در صورت لزوم
۷. تعیین برنامه زمان بندی منظم جهت ارایه مشاوره و تذکر موارد مشاوره‌ای به طلبه
۸. تایید اتمام پایان نامه و آمادگی برای دفاع
۹. شرکت در جلسه دفاعیه و دفاع از ساختار و محتوای پایان نامه
۱۰. اعلام نظر در خصوص نمره طلبه بر اساس معیارهای ارزیابی مندرج در این آیین نامه.

ماده ۴۳:

استاد مشاور می تواند به طور همزمان، مشاوره هفت پایان نامه را در حوزه های علمیه خواهران برعهده بگیرد. تبصره ۱: پذیرش مسئولیت مشاوره بیش از هفت و حداکثر تا ده پایان نامه، منحصرأ با تشخیص گروه علمی مجاز است.

تبصره ۲: مجموع راهنمایی و مشاوره هر استاد از زمان تصویب تا تایید اتمام پایان نامه، حداکثر ده مورد است.

ماده ۴۴: استاد داور

استاد داور فردی است که مسئولیت ارزیابی پایان نامه بر عهده وی بوده و دارای شرایط زیر است:

- ۱- آشنایی کامل با شیوه تحقیق در رشته ذیربط
- ۲- داشتن سابقه راهنمایی موفق حداقل سه پایان نامه سطح سه
- ۳- اتمام تحصیلات حوزوی سطح چهار در رشته مرتبط یا شرکت در حداقل چهارسال درس خارج رشته مرتبط یا اتمام تحصیلات حوزوی سطح ۳ با داشتن مدرک دکتری در رشته مرتبط
- ۴- داشتن یکی از شرایط زیر:
الف)- مدرک سطح چهار
ب)- حداقل پنج سال تدریس در سطح سه و در رشته ذیربط
ج)- حداقل پنج سال تحقیق در رشته ذیربط با ارایه حداقل دو مقاله علمی مرتبط با رشته در مجلات معتبر و مجامع علمی
د) - حداقل سه تالیف در رشته مرتبط.

ماده ۴۵: وظایف استاد داور عبارتند از:

۱. مطالعه دقیق مجموعه ضوابط، دستورالعمل ها و شیوه نامه های مرتبط با پایان نامه
۲. همکاری در تشکیل و تکمیل پرونده علمی با ارسال سوابق علمی-پژوهشی
۳. اعلام آمادگی برای پذیرش مسئولیت داوری پایان نامه طلبه
۴. مراقبت در حفظ رمز ورود و کاربری سامانه و مراجعه به آن برای بررسی و پاسخ به درخواست های دریافتی

۵. مطالعه دقیق پایان نامه پس از اعلام آمادگی برای داوری و تایید یا ارایه نظرات اصلاحی ظرف مدت ۳۰ روز پس از دریافت پایان نامه

۶. شرکت در جلسه دفاعیه و ارزیابی پایان نامه بر اساس معیارهای مندرج در این آیین نامه

۷. ارایه مکتوب اشکالات مهم پایان نامه

۸. تایید اصلاحات پایان نامه‌ای که با وضعیت مشروط دفاع شده است.

ماده ۴۶: هیئت داوران

هیئت داوران که ارزیابی علمی پایان نامه برعهده آنان است، از استادان راهنما، مشاور و داور تشکیل می‌گردد.

ماده ۴۷:

به تناسب موضوع پایان نامه و بنا به تشخیص گروه علمی، در بعضی موضوعات، دو داور در جلسه دفاعیه حضور می‌یابند.

• فصل سوم: دفاعیه و ارزیابی

ماده ۴۸:

به منظور سنجش کیفیت تحقیق و احراز توانایی علمی محقق، پایان نامه در جلسه دفاعیه مورد نقد و بررسی قرار می‌گیرد و طلبه می‌بایست در حضور هیئت داوران از پژوهش خود دفاع نماید.

ماده ۴۹:

جلسه دفاعیه پس از قبولی طلبه در تمام واحدهای درسی به صورت رسمی و علنی برگزار می‌شود. تبصره: در موارد اضطراری و با تشخیص کمیسیون موارد خاص، جلسه دفاعیه برای طلبه‌ای که حداکثر شش واحد درسی باقیمانده دارد، برگزار می‌شود.

ماده ۵۰:

حداکثر مهلت مقرر برای تشکیل جلسه دفاعیه، ۳ ماه پس از اعلام آمادگی دفاع و تحویل پایان نامه خواهد بود.

ماده ۵۱: حداقل زمان جلسه دفاعیه ۱۰۵ دقیقه است که به شکل زیر توزیع می‌گردد:

- تلاوت آیاتی از قرآن کریم: ۵ دقیقه
- طلبه: پانزده دقیقه برای ارایه توضیحات
- استاد داور: بیست دقیقه برای بیان نظرات

- طلبه : پانزده دقیقه برای پاسخگویی به سوالات و اشکالات وارده از سوی داور
- استاد راهنما: پانزده دقیقه برای دفاع علمی از طلبه
- استاد مشاور: ده دقیقه برای دفاع علمی از طلبه
- استاد داور: پانزده دقیقه برای بیان توضیحات لازم
- استادراهنما: ده دقیقه برای جمع بندی.

ماده ۵۲:

نمره پایان نامه، از میانگین نمرات استاد داور، استاد راهنما و استاد مشاور از ۱۸ محاسبه شده و پس از جمع با نمره مقاله، نمره نهایی اعلام می شود.

تبصره ۱: چنانچه پایان نامه فاقد استاد مشاور باشد، میانگین نمرات استاد داور و استاد راهنما از ۱۸ محاسبه شده و پس از جمع با نمره مقاله، نمره نهایی اعلام می شود.

تبصره ۲: چنانچه پایان نامه دارای دو استاد داور باشد، میانگین نمرات دو استاد به عنوان نمره داور محاسبه می شود.

ماده ۵۳:

هیئت داوران پس از اتمام دفاعیات، در غیاب طلبه، وارد شور شده و سپس در حضور طلبه، نمره و امتیاز پایان نامه که براساس معیارهای ارزیابی مندرج در این آیین نامه محاسبه شده، به وی اعلام می شود. نمره و امتیاز پایان نامه بعد از اتمام جلسه رسمی دفاعیه قابل تغییر نیست.

ماده ۵۴:

حداقل نمره قبولی پایان نامه ۱۴ از ۲۰ است.

تبصره ۱: هیئت داوران می تواند به پایان نامه ای که مشروط به اصلاح شده است، نمره غیرقطعی دهد.

تبصره ۲: مسئولیت تایید انجام اصلاحات و قطعی کردن نمره در محدوده حداقلی و حداکثری مورد نظر هیئت داوران و به تناسب میزان اعمال اصلاحات، بر عهده استاد داور است.

ماده ۵۵:

نتیجه ارزیابی پایان نامه یکی از موارد ذیل خواهد بود:

- ۱- قبول قطعی: پایان نامه ای که بدون نیاز به اصلاح، مورد قبول هیئت داوران واقع شده است.
- ۲- قبول مشروط: پایان نامه ای که مشروط به اصلاح، مورد قبول هیئت داوران واقع شده است.
- ۳- مردود.

تبصره: چنانچه طلبه به نتیجه داوری معترض بوده و نمره پایان نامه وی کمتر از حد نصاب قبولی باشد، حداکثر سه روز پس از دفاع مهلت دارد درخواست تجدید نظر را با ذکر دلایل مستند، به معاونت پژوهش واحد آموزشی- تربیتی ارائه دهد.

ماده ۵۶:

چنانچه پایان نامه ای مردود اعلام شد، به تناسب سنوات مجاز تحصیل، به طلبه فرصت داده می شود، ظرف حداکثر ۳ ماه و براساس نظرات هیئت داوران پایان نامه را بازنویسی کند.

تبصره: برای طلبه ای که پایان نامه اش مردود اعلام شده، پس از بازنویسی پایان نامه، حداکثر یک بار دیگر جلسه دفاعیه رسمی تشکیل می شود و فاصله بین دو جلسه دفاعیه، حداقل دو ماه خواهد بود.

ماده ۵۷:

نمره پایان نامه بر اساس معیارهای مندرج در جدول زیر محاسبه می شود:

بخش	ردیف	معیار	امتیاز معیار از ۲۰
امور محتوایی	۱	تطابق تحقیق با طرحنامه پژوهشی	۱/۵
	۲	مفید و کافی بودن مطالب (جامع بودن)	۱/۵
	۳	ارتباط محتوا با موضوع و پرهیز از حاشیه روی و پراکندگی (مانع بودن)	۱/۵
	۴	انسجام منطقی میان اجزا تحقیق	۱
	۵	تتبع و بررسی اقوال	۱
	۶	تحلیل و نقد اقوال	۲
	۷	پردازش مطالب به قلم محقق	۲
	۸	ارایه پاسخ روشن و مستدل به مسئله تحقیق (انتخاب قول مختار)	۲
	۹	اعتبار، کفایت و تعدد منابع معتبر	۱
	۱۰	بیان نتایج در پایان هر فصل و نتیجه گیری نهایی تحقیق به صورت واضح و ارایه پیشنهاد های مناسب	۱
امور شکلی	۱۱	چکیده	۱
	۱۲	مقاله علمی	۲
	۱۳	داشتن فهرست های مناسب (فهرست مطالب و منابع)	۰/۵
	۱۴	رسایی متن	۱
	۱۵	رعایت قواعد و علائم نگارشی در متن	۰/۵
	۱۶	رعایت اصول علمی در نوشتن پاورقی و فهرست منابع	۰/۵
جمع امتیازات			۲۰

ماده ۵۸:

درجه بندی نمرات پایان نامه مطابق جدول زیر است:

امتیاز	نمره	ردیف
عالی	از ۱۸ تا ۲۰	۱
خوب	از ۱۶ تا ۱۷.۹۹	۲
متوسط	از ۱۴ تا ۱۵.۹۹	۳
مردود	کمتر از ۱۴	۴

ماده ۵۹: تخلفات

تخلف عبارت است از عدم انجام وظائف تعیین شده در آیین نامه از سوی هر یک از عناصر پایان نامه و یا انجام مواردی که در طی فرایند پایان نامه نباید انجام دهند. مانند: کپی برداری از منابع و پایان نامه‌های انجام شده، عدم ذکر منابع، مطالبه وجه غیر قانونی و ... با متخلفان طبق ضوابط آیین نامه انضباطی برخورد می شود.

ماده ۶۰:

به منظور رسیدگی به موارد خاص پایان نامه ها، کمیسیون امور خاص پژوهشی در مرکز و مدیریت های استانی تشکیل می شود. آیین نامه اجرایی کمیسیون، جداگانه ابلاغ می گردد.

ماده ۶۱:

این آیین نامه، ضوابط و مقررات در ۳ فصل و ۶۱ ماده و ۲۴ تبصره، از زمان ابلاغ، لازم الاجرا بوده و مقررات، ضوابط، دستورالعمل ها و بخشنامه های مغایر با آن لغو می گردد.